

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 stycznia 2021 r.

Powód A. C. w pozwie skierowanym przeciwko (...) S.A. w W. wniósł o:

I. zasądzenie kwoty 81.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3.03.2018 r. do dnia zapłaty;

II. ustalenie odpowiedzialności pozwanego za przyszłe następstwa na zdrowiu powoda związane z wypadkiem komunikacyjnym z dnia(...) r.;

III. Zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając zgłoszone roszczenie powód wskazał, że w dniu(...) r. uległ wypadkowi komunikacyjnemu, którego sprawca – ubezpieczony z tytułu OC u pozwanego – został uznany winnym i skazany za popełnienie przestępstwa z art. 177 § 1 kk wyrokiem SR w (...) z dnia (...) r., (...) Opisując obszernie zakres doznanych obrażeń na zdrowiu i przebieg leczenia (w tym przebyte operacje) , a w konsekwencji całkowitą niezdolność do pracy i orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności oraz wskazując na związane z tym cierpienia powód wywiódł, że odpowiednim zadośćuczynieniem powinna być kwota 140.000 zł. Skoro zaś pozwany wypłacił mu z tego tytułu świadczenie w wysokości jedynie 59.000 zł, to w pozwie żąda zasądzenie różnicy w kwocie 81.000 zł. Postulowane w petitum pozwu ustalenie odpowiedzialności na przyszłość powód wywodził z faktu, że proces leczenia nie został jeszcze zakończony, pojawiły się powikłania i czekają go jeszcze dalsze zabiegi oraz rehabilitacja. Odsetek ustawowych za opóźnienie powód żądał od 3.03.2018 r., tj. od następnego dnia po ostatecznej decyzji pozwanego w sprawie przyznanych mu przedsądowo świadczeń.

W złożonej (k. 79) odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Pozwany nie kwestionował, co do zasady, swojej odpowiedzialności cywilnej względem powoda ani wypłaconych w toku postępowania przedsądowego kwot. Wskazał, że w postępowaniu karnym na rzecz powoda została zasądzona od sprawcy nawiązka w kwocie 2000 zł, która powinna być uwzględniona przez miarkowaniu zadośćuczynienia. W ocenie pozwanego wypłacone powodowi świadczenie (59.000 zł) jest „odpowiednie” w rozumieniu art. 445 § 1 kc i spełnia funkcję kompensacyjną zważywszy przy tym na to, że jego wysokość powinna być dostosowana do aktualnych stosunków majątkowych. Pozwany zarzucił, że powód nie udowodnił interesu prawnego (art. 189 kpc) w żądaniu ustalenia odpowiedzialności na przyszłość, zaś ewentualne odsetki za opóźnienie mogą (i powinny) być zasądzone dopiero od daty wyrokowania.

Na rozprawie w dniu (...)r. (k. 557) pozwany zgłosił zarzut przyczynienia się powoda do powstania szkody ze względu na brak specjalistycznej odzieży i kasku do jazdy na skuterze; powód ripostował, że miał na głowie kask, a jazda skuterem nie wymaga „specjalistycznej” odzieży.

W piśmie procesowym z dnia 9.10.2020 r. (k. 703) powód zmienił (rozszerzył) żądanie pozwu w ten sposób, że zażądał:

- zadośćuczynienia w kwocie 141.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3.03.2018 r. do dnia zapłaty;
- miesięcznej renty uzupełniającej począwszy od dnia 1.06.2019 r. w kwocie 999,88 zł, płatnej do 10-go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie;
- odszkodowania z tytułu opieki osób trzecich w kwocie 25.518 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu tego pisma procesowego.

W uzasadnieniu, odnośnie rozszerzenia (z 81.000 zł do 141.000 zł) żądania pozwu co do zadośćuczynienia powód powołał się na opracowane w sprawie opinie biegłych z zakresu ortopedii-traumatologii i „przeszacował” wyjściową do obliczeń kwotę zadośćuczynienia do wysokości 200.000 zł. Żądając renty uzupełniającej powód wskazał, że w wyniku wypadku, od dnia 9.11.2016 r. jest całkowicie niezdolny do pracy, z ZUS-u ma rentę w kwocie 878,12 zł a zważywszy na aktywność zawodową przed wypadkiem mógłby z pewnością osiągnąć co najmniej minimalne wynagrodzenie w kwocie 1.878 zł (netto) miesięcznie, - stąd też zażądał różnicy w wysokości 999,88 zł miesięcznie od pozwanego. Powołując się na opracowane w sprawie opinie biegłych powód wywiódł, że przez 568 dni ((...) r. – (...)r.) wymagał średnio 3 godzin na dobę opieki osób trzecich (w sumie 1.704 godziny), co przy wskazanych w piśmie stawkach za opiekę z MOPS daje kwotę 29.298 zł, od której powód odjął świadczenie (3.780 zł) wypłacone przedprocesowo przez pozwanego.

W odpowiedzi na powyższe rozszerzenie żądania pozwu pozwany – w piśmie z (...) r. (k. 741) – wniósł o oddalenie zgłoszonego powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Sąd ustalił co następuje:

Wyrokiem SR w (...) z dnia (...) r., (...), Z. B. został uznany winnym i skazany za przestępstwo z art. 177 § 1 kk polegające na tym, że w dniu (...) r. ok. godz. (...) w B., na drodze publicznej, naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki O. (...) (...), przed wykonaniem manewru wyprzedzania nienależycie obserwował jezdnię przed swoim pojazdem, co spowodowało, że po wjechaniu na lewy pas ruchu zderzył się z nadjeżdżającym z przeciwka powodem kierującym motorowerem m-ki W. (...), który w wyniku zderzenia doznał obrażeń ciała w postaci urazu wielomiejscowego, urazu głowy, złamania miednicy ze zwichnięciem w prawym stawie biodrowym, złamania lewej kości piszczelowej, stłuczenia lewego barku, uda i podudzia lewego i ranę lewego uda, które to obrażenia doprowadziły do naruszenia czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni.

W wyroku tym, na podstawie art. 46 § 1 kk nałożono na sprawcę wypadku obowiązek naprawienia szkody w części, poprzez zapłatę kwoty 2000 zł na rzecz pokrzywdzonego powoda.

Podczas jazdy motorowerem w chwili wypadku powód miał kask.

(k. 12 i k. 575: odpis prawomocnego wyroku SR w (...) z (...) r., (...))

k. 560-574: opinia biegłego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych T. B. do sprawy karnej;

k. 555-556: zeznania świadka A. F.;

k. 556-557: zeznania powoda).

Pełnomocnik powoda zgłosił pozwanemu szkodę w piśmie z 27.04.2017 r., a pozwany – pismem z 16.05.2017 r. – poinformował o przyjęciu tego zgłoszenia. Powód w zgłoszeniu żądał zadośćuczynienia w kwocie 250.000 zł oraz – między innymi – odszkodowania z tytułu opieki osób trzecich w kwocie 2670 zł. Prowadząc likwidację szkody lekarz orzecznik pozwanego ustalił początkowo (26.05.2017 r.) uszczerbek na zdrowi powoda w wysokości 37%, co skutkowało przyznaniem powodowi, decyzją z 6.06.2017 r., zadośćuczynienia w wysokości 47.000 zł i kosztów opieki – 2.670 zł. W dalszych opiniach medycznych sporządzonych przez pozwanego z dnia 6.02.2018 r. i 13.02.2018 r. uszczerbek na zdrowiu powoda szacowano na 46,5% wskazując, że ostatecznie może on wynosić 50-70%.

Ostatecznie decyzją z dnia 2.03.2018 r. pozwany ustalił (i wypłacił) powodowi zadośćuczynienie w kwocie 59.000 zł oraz zwrot kosztów opieki – 3.780 zł informując go przy tym o możliwości sądowego dochodzenia roszczeń.

(k. 43: pismo pełnomocnika powoda do pozwanego z 27.04.2017 r.;

k. 50: decyzja pozwanego z 6.06.2017 r.;

k. 52: pismo pełnomocnika powoda do pozwanego z 19.01.2018 r.;

k. 57: decyzja pozwanego z 2.03.2018 r.;

k. 91-247: akta przedsądowej likwidacji szkody, a w szczególności:

- k. 93/2 – orzeczenie lekarza z 26.05.2017 r.,

- k. 99 – pismo pozwanego z 16.05.2017 r.,

- k. 133-134 – opinia medyczna z 13.02.2018 r., z „realnym zagrożeniem sądowym”,

- 138 – opinia medyczna z 6.02.2018 r.).

W wyniku przedmiotowego wypadku komunikacyjnego powód doznał następujących obrażeń ciała:

- wieloodłamowego złamania panewki prawego stawu biodrowego ze zwknięciem w stawie biodrowym prawym,

- odłamania fragmentu kostnego prawej głowy kości udowej,

- złamania lewej kości łonowej,

- rozejścia się lewego stawu krzyżowo-biodrowego oraz spojenia łonowego,

- złamania kości krzyżowej i kości ogonowej,

- złamania prawego wyrostka poprzecznego L5,

- złamania bliższej nasady kości piszczelowej lewej ze szczeliną złamania dochodzącą do powierzchni stawowej z rozsunięciem odłamów,

- złamania głowy kości strzałkowej.

Leczeniu powypadkowemu powoda towarzyszyły powikłania w postaci:

- zakrzepicy żyłnej kończyny dolnej lewej,

- martwicy głowy kości udowej prawej,

- wtórnego podwichnięcia w stawie biodrowym prawym,

- pourazowej artrozy lewego stawu kolanowego,-

a konsekwencją tych powikłań była konieczność implantacji całkowitej stawu biodrowego prawego, której dokonano po uzyskaniu zrostu kostnego w obrębie panewki tego stawu.

Bezpośrednio po wypadku powód trafił do (...) w R., gdzie przebywał w dniach (...) r. Zastosowano leczenie operacyjne i tak:

- (...) r. wykonano zamkniętą repozycję zwkniętego stawu biodrowego prawego, chirurgicznie opracowano rany uda lewego,

- (...) r. wykonano otwartą repozycję i stabilizację rozerwanego spojenia łonowego i kości łonowej lewej (płytką AO Stryker) i otwartą stabilizację kolumny tylnej panewki biodra lewego (dwoma śrubami i płytką AO Stryker),

-(...) r. wykonano otwartą repozycję i stabilizację złamania podudzia lewego w części biodrowej (dwoma płytkami Synthes).

W (...) r. powód był kontrolowany w Poradni Urazowo-Ortopedycznej. W dniach (...) r. - (...) r. powód był leczony szpitalnie w Klinice (...) w R. w związku z powikłaniem w postaci zakrzepicy żył głębokich lewej kończyny dolnej, - w związku z przeprowadzonymi konsultacjami zalecono rozważenie leczenia operacyjno-protetycznego biodra prawego za 6-9 miesięcy. Po wyjściu, w (...)r. powód był leczony w Poradni Chirurgii Naczyniowej. Następnie w okresie od (...)r. był leczony w Klinice (...) w R. - tu prowadzono pionizację zmierzając do chodu z dwiema kulami łokciowymi. W następnych miesiącach był leczony w Poradni Urazowo-Ortopedycznej, w wyniku którego trafił ponownie do Kliniki (...) w R. na okres (...) r. gdzie - w dniu (...) r. - w zabiegu operacyjnym wykonano rekonstrukcyjną alloplastykę biodra prawego - wszczepiono endoprotezę całkowitą prawego stawu biodrowego Biomet. Wypisano go do dalszego leczenia ambulatoryjnego, zalecono chodzenie o kulach i kontynuację profilaktyki przeciwzakrzepowej. Powód kontynuuje leczenie ambulatoryjne w Poradni Urazowo-Ortopedycznej.

Zasadniczy etap leczenia skutków wypadku trwał 18 miesięcy i zakończył się 9 miesięcy od zabiegu wszczepienia protezy stawu biodrowego, - leczenie było skomplikowane i długotrwałe. Nie jest zakończone leczenie złamania bliższej nasady kości piszczelowej lewej, które wymaga reoperacji lub wszczepienia protezy. Powód doznał tu ciężkich uszkodzeń narządu ruchu zwłaszcza w obrębie miednicy i prawego stawu biodrowego. Na skutek tego wypadku powód doznał trwałego i długotrwałego uszczerbku na zdrowiu na poziomie 66-73%. Po wypadku i w pierwszych 4-tygodniach leczenia dolegliwości bólowe były duże i wyniosły w degresywnej skali VAS ok. 7-8 stopni. Później, przez kolejnych 9 miesięcy dolegliwości bólowe miały nasilenie zmienne umiarkowane (4-5 stopni VAS), przy czym wystąpiło -(...) r., operacja prawego biodra - okresowe, około tygodniowe zaostrzenie się dolegliwości do 7-8 stopni VAS. Następnie do chwili obecnej dolegliwości bólowe ustabilizowały się na poziomie dolegliwości małych zaostrzeniami zależnymi od poziomu aktywności fizycznej.

Powód po wypadku wymagał wsparcia i opieki osób trzecich w spełnianiu podstawowych potrzeb życiowych w wymiarze średnim 3 godziny dziennie w okresie od (...) r. do (...)

Powód nie wrócił do stanu zdrowia sprzed wypadku, nie może też wykonywać szeregu zajęć wymagających pełnej sprawności narządu ruchu. Lewy staw kolanowy będzie podlegał wtórnemu procesowi zwyrodnieniowemu, co będzie miało wpływ na pogarszającą się sprawność i wydajność kończyny dolnej lewej. W zakresie prawego stawu biodrowego (wszczepiono protezę), staw odzyskał podstawową funkcję podporową i lokomocyjną, nie odzyskał i nie odzyska pełnej wydajności ruchowej i wysiłkowej - zmiany te są trwałe. Nadto należy liczyć się z naturalnym zużyciem protezy, obluźwaniem jej poszczególnych elementów, migracją panewki lub trzpienia, złamaniami okołoprotezowymi. Wraz z wiekiem należy przewidywać pogorszenia objawów pourazowych u powoda. Po wypadku powód wymagał zabiegów rehabilitacyjnych, część z nich zrealizował we własnym zakresie w domu. Na pewnym etapie leczenia (po 5 miesiącach przebywania w łóżku) wymagał pionizowania (nauki chodzenia) na Oddziale Rehabilitacyjnym. Obecnie powód powinien przynajmniej 1 x w roku skorzystać z turnusu rehabilitacyjnego.

(k. 14-31, 255-257, 258-518: dokumentacja medyczna powoda;

k. 585-593, 607-608, 625: opinia biegłego ortopedy traumatologa dr n. med.

A. P. (1) z (...) r., (...) r. i (...)r.;

k. 655-676, 692-693: opinia biegłego ortopedy-traumatologa lek. med. J. K. (1) z (...) r., i z (...) r.).

W dacie wypadku powód miał (...) lat, był zdrowym mężczyzną, aktywnym fizycznie. Z zawodu jest (...). Powód pracował fizycznie w szpitalu, był kawalerem, mieszkał z siostrą. To właśnie przede wszystkim siostra wykonywała przy nim czynności pielęgnacyjne wynikające z złego stanu zdrowia spowodowanego wypadkiem. Do marca (...)r. był osobą leżącą, stąd też trzeba było go umyć, ogolić, nakarmić, przebrać, zrobić zakupy itp. Do domu zakupiono łóżko ortopedyczne, materac przeciwodleżynowy, zamontowano ramy-uchwyty i barierki na schodach, przystosowano

łazienkę dla potrzeb osoby niepełnosprawnej. Po opisanej wyżej rehabilitacji szpitalnej (pionizacja – nauka chodzenia) powód – do (...) r. – poruszał się na wózku inwalidzkim i przy pomocy chodzika. Nadal niewiele mógł sam zrobić koło siebie i wymagał pomocy oraz czynności pielęgnacyjnych, jak też dowożenia do placówek medycznych. Przy pomocy kul łokciowych powód poruszał się do (...) r. i w tym czasie wsparcie oraz pomoc osób trzecich nadal były mu potrzebne i były, przez siostrę powoda, świadczone. Powód ma krótszą nogę o ok. 3 cm., problemy z poruszaniem się, boi się jeździć autem jako pasażer, puchną i bolą go nogi, problemem jest np. chodzenie po schodach (niepełne zgięcie kolan). Jest dowożony do lekarza, na konsultację i na rehabilitację. Przed wypadkiem powód był osobą otwartą i pogodną. Teraz stał się zamknięty w sobie, ma lęki i obawę o swoją przyszłość wynikające z wiedzy o stanie zdrowia i czekających go w przyszłości operacjach. Zerwane zostały kontakty ze znajomymi.

Powód był czynny zawodowo. W latach 90-tych pracował jako (...) w (...) i jako pracownik fizyczny w(...)w (...). Bezpośrednio przed wypadkiem (...) r.) pracował na umowę zlecenie przy czynnościach porządkowo-czystościowych w Szpitalu (...) w R. osiągając dochód w kwocie (...) zł (brutto), co pozwala przyjąć, że osiągałby obecnie co najmniej minimalne wynagrodzenie w kwocie (...)zł brutto miesięcznie ((...) zł netto). Z uwag i na powypadkowy stan zdrowia powód, do (...) r., przebywał na zwolnieniu lekarskim. Następnie orzeczeniem z (...) r. został uznany całkowicie niezdolnym do pracy i przyznano mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego i orzeczono o znacznym stopniu niepełnosprawności. Od (...)r. powód jest na rencie z tytułu niezdolności do pracy wynoszącej (...) zł miesięcznie.

(k. 554-555: zeznania świadka K. F.;

k. 555-556: zeznania świadka A. F.;

k. 556-557: zeznania powoda;

k. 32-35: zaświadczenia (...);

k. 36: decyzja ZUS z (...).;

k. 37-40: orzeczenie lekarza orzecznika ZUS (...)r.;

k. 41-42: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z (...) r.;

k. 519-524 i 529-534: informacja z ZUS O/R. z (...) r.;

k. 706: decyzja ZUS z (...)

k. 707-708: świadectwo pracy powoda;

k. 709-724: umowy zlecenia powoda).

Pismem z dnia (...)r. pełnomocnik powoda wystąpił do pozwanego o przyznanie powodowi renty uzupełniającej z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej w kwocie (...) zł miesięcznie. Pozwany, decyzją z dnia (...) r. odmówił spełnienia tego świadczenia nie znajdując ku temu podstaw.

(k. 725: pismo pełnomocnika powoda z(...) r.;

k. 727: decyzja pozwanego z (...)r.).

Ustaień faktycznych dokonano w oparciu o dowody przytoczone przy poszczególnych fragmentach stanu faktycznego. Przywołany prawomocny wyrok skazujący SR w (...) z (...) r. był dla Sądu wiążący, zgodnie z dyspozycją art. 11 kpc. Dowody z pozostałych dokumentów, tak urzędowych jak i prywatnych, nie były kwestionowane co do swej autentyczności przez strony i nie wzbudzały wątpliwości Sądu. Stąd też poczyniono na ich podstawie ustalenia faktyczne stosownie do dyspozycji art. 244 i 245 kpc.

Za wiarygodne uznał też Sąd opinie obu biegłych ortopedów-traumatologów; dr n. med. A. P. i lek. med. J. K.. Opinie są zbieżne ze sobą co do treści i wniosków stanowiących odpowiedzi na zadane biegłym pytania. Zgłaszane przez strony zastrzeżenia zostały przez biegłych w sposób jasny i logiczny wyjaśnione w pisemnych opiniach uzupełniających. Sąd nie miał w niniejszej sprawie żadnych podstaw do odmowy wiarygodności obu przedmiotowych opinii, czy też pozbawienia ich mocy dowodowej. Dowód z drugiej opinii (lek. med. J. K.) dopuszczono zresztą na wniosek pozwanego, po to aby umożliwić mu kontrolę zasadności zgłoszonych zarzutów do opinii pierwszego z biegłych (dr n. med. A. P.). Przy zbieżności wniosków opinii obu biegłych brak było podstaw do uwzględnienia wniosków pozwanego i dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego (trzeciego już) biegłego tej samej specjalności, - stąd też podjęto decyzje procesową jak w postanowieniach z k. 742 i 745/2.

Za wiarygodne uznał też Sąd dowody z osobowych źródeł dowodowych, które były zgodne i spójne nie tylko ze sobą, ale i z pozostałym, zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd zważył co następuje:

I. Zadośćuczynienie.

Podstawą prawną tego roszczenia jest art. 445 § 1 kc w zw. z art. 822 § 1 i 4 kc. (pozwany jest bowiem ubezpieczyciel sprawcy szkody).

W pierwotnym żądaniu pozwu powód postulował o zasądzenie kwoty 81.000 zł z tego tytułu („szacował” zadośćuczynienie na 140.000 zł i odjął wypłacone przez pozwanego 59.000 zł), a w toku procesu (k. 703) rozszerzył żądanie do kwoty 141.000 zł (200.000 zł – 59.000 zł) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3.03.2018 r. do dnia zapłaty. Poza sporem jest to, że w toku przed sądowej likwidacji szkody pozwany wypłacił powodowi 59.000 zł z tego tytułu, przy czym – w piśmie zgłaszającym szkodę (k. (...)) – powód żądał wyjściowo 250.000 zł zadośćuczynienia.

Stosownie do art. 445 § 1 kc, w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W judykaturze i doktrynie dość powszechnie przyjmuje się wyłącznie kompensacyjny charakter ochrony majątkowej udzielonej w/w przepisie pokrzywdzonemu i niedopuszczalność przypisywania jej funkcji represyjnych. Kompensata majątkowa ma na celu przewyższenie przykrych doznań. Stąd też ustalenie krzywdy (i jej rozmiaru) ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. W żadnym razie li tylko ustalony stopień (procent) utraty zdrowia nie jest równoznaczny z rozmiarem krzywdy i wielkością należnego zadośćuczynienia. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie, czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości, a także stopnia winy sprawcy i jego zachowania po dokonaniu naruszenia. Z uwagi na niemajątkowy charakter krzywdy nie jest możliwe jej określenie w pieniądzu, jednak z reguły wysokość zadośćuczynienia powinna odpowiadać wielkości ustalonej krzywdy, ponieważ w przybliżeniu świadczenie to stanowić ma ekwiwalent utraconych dóbr. Istotnym jest też, że świadczenie to ma charakter jednorazowy, tj. stanowi rekompensatę za wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne pokrzywdzonego, zarówno te, których już doznał, jak i te, które zapewne w związku z doznany uszkodzeniem ciała lub wywołany rozstrojem zdrowia wystąpią u niego w przyszłości (szerzej zob. A. Olejniczak: „Komentarz do art. 445 Kodeksu cywilnego” System Informacji Prawnej Lex 33/2015, tezy 14-15, 20 i 23 oraz przytoczone tam – obszernie – orzecznictwo i literatura). Ekspozowana w tej sprawie przez pozwanego przesłanka „przeciętnej stopy życiowej” społeczeństwa ma charakter jedynie uzupełniający, tj. ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego funkcji kompensacyjnej i eliminować innych (wymienionych wyżej) czynników kształtujących jego rozmiar (vide: wyrok SN z 14.01.2011 r., I PK 145/10; wyrok SN z 10.05.2012 r., IV CSK 416/11).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, że „odpowiednim” zadośćuczynieniem, w rozumieniu art. 445 § 1 kc, dla powoda powinna być kwota 200.000 zł. Przemawia za tym znaczny rozmiar krzywdy doznanej przez powoda i kompensacyjny charakter zadośćuczynienia.

Skutki przedmiotowego wypadku godziły w jedno z najważniejszych dóbr osobistych każdego człowieka – tj. w jego zdrowie. Skutki te były – jak szczegółowo i obszernie opisano w ustaleniach faktycznych – poważne i znacznych rozmiarów, dotyczyły narządu ruchu i sprowadzały się do poważnych i rozległych złamań miednicy, kości krzyżowej i ogonowej oraz kości podudzia lewego nogi (z uszkodzeniem stawu kolanowego). Do tego doszły poważne powikłania w postaci: zakrzepicy żyłnej kończyny dolnej lewej, martwicy głowy kości udowej prawej, wtórnego podwichnięcia w stawie biodrowym prawym i pourazowej artrozy lewego stawu kolanowego, a ich konsekwencją była konieczność implantacji całkowitej endoprotezy stawu biodrowego prawego. Zasadniczy etap leczenia skutków tego wypadku trwał aż 18 miesięcy, leczenie było długotrwałe i skomplikowane, powód przeszedł 4. operacje, przez 5. Miesiące był „unieruchomiony” w łóżku, potem uczył się chodzić (pionizacja), po czym jeszcze przez rok poruszał się jedynie na wózku inwalidzkim, przy pomocy chodzika i o dwóch kulach łokciowych (do (...) r.). Przez cały ten okres czasu powodowi towarzyszył ból o znacznym (7-8 stopni VAS) nasileniu, przez nasilenie umiarkowane (przez 9 miesięcy 4-5 stopni VAS) po ustabilizowaniu się bólu do dolegliwości małych (ale okresowo z zaostrzeniami) do chwili obecnej. Konsekwencją doznanych urazów jest znaczny (73%) stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu. To „doznawanie” krzywdy przez powoda nie jest jeszcze zakończone, skoro reoperacji lub wszczepienia protezy wymaga złamanie bliższej nasady kości piszczelowej lewej (lewy staw kolanowy będzie podlegał wtórnemu procesowi zwyrodnieniowemu), a staw biodrowy odzyskał jedynie podstawową funkcję podporową i lokomocyjną (endoproteza będzie się zużywać ze wszystkimi tego konsekwencjami), nie odzyskał natomiast i nie odzyska pełnej wydolności ruchowej i wysiłkowej (zmiany są trwałe). Powód nigdy nie wróci do stanu zdrowia sprzed wypadku, nie może wykonywać szeregu zajęć wymagających pełnej sprawności narządu ruchu, co więcej – z 45 letniego mężczyzny „w sile wieku” – jest rencistą jako osoba całkowicie niezdolna do pracy o znacznym stopniu niepełnosprawności. Powyższe oznacza, że przedmiotowy wypadek zmienił i dezorganizował resztę życia powoda. Ten znaczny rozmiar bólu, cierpienia, a w konsekwencji krzywdy powoda wymaga „odpowiedniej” kompensaty, którą powinna być kwota 200.000 zł. Po odjęciu wypłaconego przez pozwanego przedsądowego świadczenia (59.000 zł) oraz zasądzonej w wyroku karnym nawiązki (2000 zł), Sąd zasądził na rzecz powoda różnicę w kwocie 139.000 zł, oddalając powództwo w pozostałym (2000 zł) zakresie.

Wyrok zasądający zadośćuczynienie, jaki odszkodowanie, ma charakter deklaracyjny (a nie konstytutywny), co oznacza, że zadośćuczynienie, w rozmiarze w jakim należy się ono wierzycielowi w dniu, w którym dłużnik ma je zapłacić (art. 455 kc), powinno być oprocentowane z tytułu opóźnienia (art. 481 § 1 kc) od tego dnia, a nie dopiero od daty jego zasądzenia (wyroki SN z dnia: 14.01.2011 r., I PK 145/10; 18.02.2011 r., I CSK 243/10; wyrok S.A. we Wrocławiu z 27.04.2012 r., I ACa 307/12; wyrok S.A. w Katowicach z 6.08.2013 r., I ACa 430/13).

W niniejszej sprawie wezwaniem do zapłaty (art. 455 kc) było pismo pełnomocnika powoda z 27.04.2017 r., w którym powód żądał 250.000 zł zadośćuczynienia, a którego otrzymanie pozwany potwierdził pismem z 16.05.2017 r. Na spełnienie świadczenia pozwany miał 30 dni (art. 817 § 1 kc), przy czym swoje ostateczne stanowisko wyraził w decyzji z 2.03.2018 r. (przyznał 59.000 zł), mając przy tym już ustalone (opinie medyczne (...)) – o „realnym zagrożeniu sądowym”, że trwały uszczerbek na zdrowiu powoda może sięgnąć nawet 70% (co niniejszy proces zresztą potwierdził). Sąd też w dacie określonej w żądaniu pozwu, tj.(...) r. pozwany niewątpliwie znajdował się już w opóźnieniu (art. 481 § 1 kc), a powodowi należą się z tego tytułu odsetki ustawowe.

II. Odszkodowanie.

Podstawą prawną tego żądania pozwu jest art. 444 § 1 kc (w zw. z art. 822 § 1 i 4 kc), który stanowi o obowiązku zwrotu poszkodowanemu wszelkich kosztów wynikłych z uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

W zakres takiego świadczenia wchodzi niewątpliwie koszty obejmujące opiekę osób trzecich, co w niniejszej sprawie nie jest sporne co do zasady, skoro pozwany wypłacił przed procesem powodowi, z tego tytułu, kwotę 3.780 zł (k. 57).

Żądanie to powód zgłosił w toku procesu, w piśmie z dnia 9.10.2020 r. (k. 703) postulując o zasądzenie kwoty 25.518 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia tego pisma (co nastąpiło – k. 733 – w dniu 20.10.2020 r.) z tytułu opieki w okresie od 9.11.2016 r. do 30.05.2018 r..

Żądanie to ma oparcie w ustalonym stanie faktycznym sprawy. Niewątpliwie bowiem powód w tym czasie, tj. przez 568 dni wymagał (i miał świadczoną przez osoby najbliższe) pomocy i opieki osób trzecich w średnim wymiarze 3 godzin na dobę, co daje (568 x 3h dziennie) 1.704 godziny. Powód wykazał powołując się (k. 705) na niekwestionowane przez pozwanego uchwały Rady Miasta Rzeszowa, koszt opieki za 1 godzinę:

- w okresie (...) r. – (...) r. (55 dni) – 15 zł/h;
- w okresie (...) r. – (...) r. (403 dni) – 17 zł/h;
- w okresie (...) r. – (...) r. (110 dni) – 19 zł/h.

W przeliczeniu oznacza to koszt opieki na kwotę 29.298 zł, co po odjęciu kwoty wypłaconej przez pozwanego (3.780 zł) skutkowało zasądzeniem kwoty 25.518 zł z tego tytułu. Na możliwość posiłkowania się w takiej sytuacji stawkami za opiekę uchwalanymi przez organy samorządu terytorialnego pozwała Sądowi dyspozycja art. 322 kpc.

Wbrew żądaniu pozwu, odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia, nie mogły być zasądzone od dnia 20.10.2020 r., a dopiero od dnia 20.11.2020 r. Faktem jest, że pozwanemu zgłoszono to żądanie w dniu 20.10.2020 r., ale w tej dacie nie mógł być w opóźnieniu w spełnieniu tego świadczenia, skoro ustawa (art. 817 § 1 kc) określa mu termin 30 dni na wykonanie zobowiązania, co oznacza, że dopiero po jego bezskutecznym upływie popada w opóźnienie.

III. Renta uzupełniająca.

To żądanie oparte jest o art. 444 § 2 kc w zw. z art. 822 § 1 i 4 kc. Zgodnie z treścią tej regulacji prawnej, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej (...), może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Powód zgłosił to żądanie w toku procesu, w piśmie procesowym z dnia 9.10.2020 r. (k. 703). W świetle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych ma ono oparcie w przywołanym art. 444 § 2 kc tak co do zasady, jak i wysokości.

W wyniku wypadku powód stał się całkowicie niezdolny do pracy, a przed wypadkiem był (...), zdrowym i aktywnym zawodowo mężczyzną. Na skutek całkowitej niezdolności do pracy pobiera on z ZUS-u rentę w kwocie 878,12 zł (netto) miesięcznie. Nie ma wątpliwości, że gdyby nie wypadek i jego skutki, to osiągałby dochód co najmniej na poziomie minimalnego wynagrodzenia w kwocie 1.878 zł (netto) miesięcznie. Stąd do zasądzenia, począwszy od 1.06.2019 r. jest renta uzupełniająca stanowiąca różnicę powyższych wartości w kwocie 999,88 zł miesięcznie.

Roszczenie rentowe powód zgłosił pozwanemu w piśmie z 15.04.2019 r., ten zaś odmówił decyzją z dnia 23.05.2019 r., przy czym w zgłoszeniu tym powód żądał kwoty 680 zł miesięcznie. Kwoty 999,88 zł miesięcznie powód zażądał dopiero w piśmie z 9.10.2020 r., które – jak wykazano wyżej – pozwany otrzymał 20.10.2020 r. Dlatego też, stosując opisaną wyżej regułę (art. 455 kc – art. 817 § 1 kc – art. 481 § 1 kc), odsetki ustawowe za opóźnienie od rat rentowych w kwotach 680 zł miesięcznie należą się powodowi za okres od dnia 1.06.2019 r. do dnia 19.11.2020 r., zaś od rat rentowych w kwotach po 999,88 zł miesięcznie za okres od dnia 20.11.2020 r. do dnia zapłaty. Innymi słowy, nie było podstaw do przyjęcia opóźnienia po stronie pozwanego (jak postulował powód w pkt II.1 pisma z 9.10.2020 r. – k. 703) i tym samym zasądzenia odsetek z tego tytułu od rat rentowych w kwotach 999,88 zł miesięcznie już od 1.06.2019 r. do dnia zapłaty.

IV. Ustalenie odpowiedzialności na przyszłość.

To żądanie pozwu ma oparcie w art. 189 kpc, albowiem – jak wynika z poczynionych ustaleń – po stronie powoda jest interes prawny w rozumieniu tego przepisu. Nie jest zakończone leczenie złamania bliższej nasady kości piszczelowej lewej, która wymaga reoperacji lub wszczepienia protezy. W zakresie prawego stawu biodrowego doszło do trwałych, negatywnych zmian i należy liczyć się z naturalnym zużywaniem protezy, obluzowywaniem jej poszczególnych elementów, migracją panewki lub trzpienia, złamaniami okołoprotezowymi. Powód nie wrócił do stanu zdrowia sprzed wypadku i wraz z wiekiem należy przewidywać pogorszenie objawów pourazowych u powoda. Innymi słowy powoda w przyszłości najprawdopodobniej czekać będzie dalsze, negatywne konsekwencje na zdrowiu powiązane przyczynowo z tym wypadkiem, co uzasadnia wystąpienie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc.

V. **Przyczynienie.**

Pozwany nie udowodnił podstawy faktycznej zarzutu przyczynienia się powoda do powstania szkody, zgłoszonego na rozprawie (k. 557). Abstrahując od tego, że zarzut ten jest po prostu lakoniczny, to ani treść opisu czynu przypisanego w wyroku skazującym ani też opinia biegłego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych sporządzona w sprawie karnej (k. 560-574) nie daje żadnych podstaw do uwzględnienia tego zarzutu.

W kontradiktoryjnym procesie cywilnym nie jest rzeczą sądu zastępowanie strony w poszukiwaniu argumentów, czy też dowodów na poparcie zgłoszonych przez nią zarzutów. Nie ma natomiast wątpliwości, że powód w chwili wypadku był zaopatrzony w kask, a żaden przepis obowiązującego prawa nie nakłada na niego obowiązku jazdy na skuterze (pojemność do 50 cm³) w „specjalistycznej” odzieży ochronnej (cokolwiek zwrot ten miałby znaczyć). Stąd też zarzutu tego nie uwzględniono w oparciu o art. 6 kc w zw. z art. 362 kc.

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt I-III. Wyroku na podstawie przywołanych przepisów.

VI. **Koszty.**

Powód był zwolniony w całości (k. 72) z kosztów sądowych. Poniesione przez niego koszty procesu obejmują „taryfowe” wynagrodzenie pełnomocnika z opłatą od pełnomocnictwa – w sumie 5.417 zł. Koszty procesu poniesione przez pozwanego to kwota 7.043,96 zł obejmująca „taryfowe” wynagrodzenie pełnomocnika z opłatą od pełnomocnictwa – 5.417 zł i zaliczkę na wydatki – 1.626,96 zł.

Pomiędzy stronami – w pkt IV wyroku – o kosztach tych orzeczono na podstawie art. 100 zd. drugie kpc, zasądając na rzecz powoda zwrot poniesionych kosztów w kwocie 5.417 zł. Powód uległ bowiem tylko w nieznacznej części zgłoszonego roszczenia, a na dodatek główny składnik tego roszczenia – zadośćuczynienie – zależał od oceny Sądu.

W pkt V wyroku orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 oraz art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 uksc (oraz w zw. z art. 100 zd. drugie kpc). Ściągnięciu od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa podlega kwota 11.299,58 zł obejmująca:

- kwotę 8.826 zł z tytułu opłaty od pozwu (z uwzględnieniem jego rozszerzenia), od której powód był zwolniony;
- kwotę 2.473,58 zł (k. 743 – zestawienie kosztów) z tytułu wyłożonej tymczasowo przez Skarb Państwa zaliczki.

Z:

1. (...)

2. (...)

R.. 5.02.2021 r.